

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

IVRIS CANONICI|| SEV PONTIFICII|| PARTITIONES,||

Grégoire, Pierre

[Frankfurt], 1595

VD16 G 2996

2 De voto

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63677)

- solutio & remissio, delicti §. item per acceptilationem, quib. mod. tollitur obligatio, apud Iustina. l. 1. l. Grace, de acceptila. P. l. 4. 3. de sol. l. actus legitimi, 88. de regulis iuris, item modus Aquiliana stipulationis a Gallo Aquilio composita, qua renouat omnes cuiuscunque generis obligationes precedentes, deductas in eam stipulationem; ut acceptilatio, verbalis, §. est autem prodita, quib. mod. tollitur obligatio, apud Iustina. l. Aquilia, 4. de accusatio. P. vide ampliorem explicationem, in glossa dicta leg. pacta nouissima, Cod. de pactis.*
- l** *Sive pactum sequatur priuilegium seu indulgium concessum renuntianti, cap. non olim, de prescriptione, sive precedat, & sequantur postea priuilegia, qua in sui concessione non faciunt mentionem pactorum precedentium; neque his derogent expresse. cap. ex multiplici, de decimis. clementina, dudum, de sepulchris.*
- m** *cap. praterea, 8. de censib. lib. 3. tit. 39. cap. veniens, 8. cap. de catero, de transactione. leg. 1. 2. & 3. res inter alios actas, vel iudicatas, aliis non nocere, lib. 7. C. tit. 60. leg. circa, C. loca. leg. 2. de exception. Pandect. leg. imperatores, 3. de transactionib. Pandect. leg. debitorum, 25. leg. pactum, 26. C. de pactis. leg. tale pactum, 40. §. post diuisionem, leg. inter debitorem, 22. eodem titulo, Pandect. nam quod nostrum est, nobis inuitis conferri non potest, aut non debet, leg. id quod nostrum, de regulis iuris.*
- n** *Semper enim in omni pacto & iuramento, superioris censetur excepta auctoritas: cap. veniens, 19. cap. eam te credimus, 22. de iure iuran. lib. 2. tit. 24. c. constitutus, de rescript. §. fin. de prohibita alienat. feudi, per Fredericum, libro secundo feudorum, E titulo 55.*
- o** *l. si vnus, §. ante omnia, l. emtor. 47. §. Lucius, Titius, de pact. P. l. ex pluribus, 89. de solutio. P.*

DE VOTO.

TIT. II.

Exstat titulus in decretalibus, de voto, lib. 3. titulo 34. in Sexto lib. 3. titulo 19. sparsim in decreto. de oblatione votorum, lib. 12. C. tit. 49.

CAPVT I.

- 1 Continuatio, & quid votum.
- 2 Quomodo perficiatur.

I **N**ter promissiones humanas, votum **I**a quidem omnino connumerari non potest, quia affinis tamen est, & partim humanæ, partim diuinæ conuentionis extrema continet, de eo agemus. Votum, est promissio Deo vel aliis ob honorem Dei facta. **b**

Hoc perficitur veluti tribus gradibus. **c** nam ab initio, cum quis disponit aliquid agere ad honorem Dei, dicitur deliberatio; **d** & hic primus gradus. Secundus autem, quando perseuerat, & proponit firmiter se facturum, diciturq; propositum. **e** Tertius, quando accedit obligatio, & dicitur tunc votum. **f**

SCHOLIA.

- a** *De voto tractatur, tota 17. quæst. 1. & 27. quæst. 1. & toto titulo de voto, & voti redemptione, libr. 3. decretal. titu. 34. & in Sexto lib. 3. titu. 15. & de oblatio. votorum libr. 12. C. titu. 49. ubi & voti oblatio pro Imperatoris auxilio, l. 2. de pollicita. lib. 50. titu. 13. nos multa lib. 24. Synagmat. cap. 10.*
- b** *Hac finitio voti generalis posita, ut contineat omnes species votorum. Sunt tamen voti rati alia finitiones a sacris interpretibus propositæ, in 4. sententia. dist. 38. & ibi, per Richardum, artic. 3. quæstio. 2. votum dicitur propositi supererogantis promissio, Deo facta deliberatione firmata. Diuus vero Thomas, 2. 2. quæst. 88. artic. 1. votum dicit, deliberatam, spontaneam promissionem Deo factam, de his qua sunt Dei. Consentit Cicero, 1. de legib. dnm ait: Diligentia*

Diligentia votorum satis in lege dicta A
est, ac voti spōsio, qua obligamur Deo,
iuxta, & in iuxta, id est, voueo, vota facio
dixerunt Græci, & iuxta, votum: qua ver-
ba religionis sunt, & significant Deū pra-
cari, & preces ei fundere. sic enim, & vo-
uere, adorare Deum est. ut ait Ouid. Me-
tamorphos. 11. Hic votis numen adorat,
Brachiaque ad cælum, quod non vi-
det irrita tollens Pōscit opem. Deo fit
precipue votum, sed & in honorem diui-
num, & sanctorum eius Deo vouetur. Va-
lerius Maximus, lib. 1. cap. 1. Prisco in-
stituto (inquit) rebus diuinis opera da-
tur, cum aliquid commendandum est,
precaione, cum exposcendum, voto,
cum soluendum gratulatione: cum in-
quirendum, vel extis vel fortibus, im-
petriro, cum solemnī ritu agendum sa-
crificio. Et quia religionis firmum, hoc
est propositum in voto, & animi interioris
prium testimonium, per translationem
quoque dicimus, vota cuiusque liberam
sententiam, & spontaneum suffragium. ut
in cap. quia propter 42. de electio. lib. 1.
tit. 6. dicitur, & matrimoniale votum pro
promissione matrimonii, in cap. 3. qui cle-
ric. vel vouente, lib. 4. tit. 6. Erant, & au-
xilia a Romano populo aliquando Impe-
ratori oblata, qua postea in necessitatem
prastationis transferunt. leg. 1. de oblation.
voto. lib. 12. C. tit. 40. Vide qua diximus
lib. 3. Syntagm. iii. 6. nu. 3.
c notat glossa simile, in ca. neque viduas. 3. in
verbo, proposito, 27. q. 1.
d Vi in cano. qui bona, 17. quast. 1. & hoc
votum in simplici deliberatione consistens,
infringere, veniale peccatum dicitur.
e can. 2. 17. q. 1. can. nos nouimus, 17. qu. 2.
dist. can. neque viduas, 27. quastio. 1. & E
hoc quoque infringere est veniale pecca-
tum, vide cap. post votum, de regulari. in
Sext.
f Hoc si solemnē fuerit, dirimit matrimo-
nium postea contractum: contra si non so-
lemnē sit, quamuis illud transgredi sit mor-

sale peccatum. can. fin. vigesima septima,
distinct. 27.

CAPVT II.

Voti diuisio.

Votum, aut solemnē † aut simplex, di-
citur, a castitatis, quod pertinet ad
matrimonium impediendū, vel dirimen-
dum. Solemnē quod solemnizatur seu fit
per susceptionem ordinum, aut per pro-
fessionem expressam, aut tacitam religio-
nis alicuius approbatæ. Simplex hodie, o-
mne votum est extra prædicta, b est solem-
nē in aliis, quod publice vel adhibitis te-
stibus, vel iuramento fit. c Quoddam etiam
votum dicitur pure emissum, quoddam
sub conditione. d

SCHOLIA.

- a De utroque, in cap. causis, 6. qui cleri. vel
vouent.
b Hoc explicatum. in ca. unico, de voto, &
voti redemptio. in Sext. & in cap. 3. & cap.
rursus, 6. qui clerici vel vouentes, & c. vi-
de glossam Bartholomæi Brixienſis, in prin.
27. q. 1. ad verba, quod vouentes. Non
sufficit autem pro voto religionis, acceptio
habitus, nisi quis expresse religionem profi-
teatur, vel tacite, cap. statuimus cum præ-
cedente, de regularibus, quia solus habi-
tus, non solemnizat votum, c. porrectum,
ead. tit. de regularibus.
d colligitur, in c. unico. in fin. 32. q. 8. inueni-
tur votum Iacobi, Genes. 28. vers. 20. sub
conditione factum, Si fuerit Dominus
mecum, & custodierit nos in via, per
quam ego ambulo, & dederit mihi pa-
nem ad vescendum, & vestimentum ad
induendum, & c. Lapis iste quem erexi
in titulum vocabitur Domus Dei. &
num. 21. vers. 2. Israel dum voto se obliga-
ret, ait; si tradideris populum istum in
manu mea, delebo vrbes eius. Aliud
votum sub conditione Iephte iudicum, ca.
11. vers. 11.

CAP. III.

De quo votum fiat.

Votum fit, & de bono, a & de malo: b
In specie vouentur, vel res, c vel per-
sona, d vel actus personales. e

SCHOLIA,

- a In malis porro rescindenda vota, ca. in ma-
lis, 22. q. 4. cap. vna sola. 33. quest. 5. qua-
de votum eorum, qui Actorum, 23. versi.
12. deuenerant se ex Iudeis, no se mandu-
carios vel bibituros, donec occidissent
Paulum.
- b Quale illud quod vouemus in Baptismo,
renuntiantes diabolo, c. sunt quadam, 17.
q. 1. ca. 1. de consecrat. dist. 4.
- c Vt in cap. ex parte Compostellani Episcopi,
18. de censibus. libr. 3. tit. 39. quemadmo-
dum annua vota solvuntur ab Hispanis,
tempore cladis promissa, vt ibi scribit Lau-
rentius glossator. Eo potissimum tempore C
promissa, quo Hispaniam a sede Mau-
rorum colluue, circa annos Domini, 800.
purgare nitentur. vt scribit Vassius, in
annalibus Hispania, vouentur templa. in
1. seruos, ad templi custodiam, 35. de li-
bera. caus. lib. 40. P. titul. 2. vouit Iacob se
adificaturum templum Domino. Genes.
28. & Romulus sistende in bello suorum
fuga causa, templum Ioui Statori, Linius
in primo, & Appius in medio pugna, pro
victoria templum quoque, apud Linium,
libr. 10. vouit decimas rerum suarum Ia-
cob. Genes. 28. vouebant & Ethnici He-
trusci decimas Herculi, que Deum arbi-
trabantur, & eam partem voti vocabant
Herculeum. vt Plantius in Truculento, &
in Stich. Quod & fecisse Syllam & Cras-
sum apud Romanos testatur Plutarchus,
& alios, vt testatur Ffipian. in l. 2. §. si deci-
ma, de pollicitatio. lib. 50. P. tit. 12. ita &
decima tantum olim ex voto dabatur. ho-
die tamen, & iure Pontificio & debito, in
c. 1. de decimis, c. de decimis, 16. qu. 1. Re-
rum aliarum votum etiam apud Ethni-
cos inuenitur iuxta definitionem conce-

A pti voti, quemadmodum, dictator Camil-
lus Romanus cum edixisset, vt arma mili-
tes caperent apud Linium, libr. 4. tuo du-
ctu inquit Python apollo (quem Deum,
sed falso arbutabantur.) tuoque nomine
pergo ad bellum instructus, urbem ve-
ro, tibi que hinc decimam partem præ-
de voueo. Memnit, & eius voti Valerius
Maximus. lib. 5. c. 6. & Plutarch. in Ca-
millo. Alii vouebant victimas in sacrifi-
cia veluti taurum cornibus deauratis, vt
apud Tertull. de Corona militis, & aliam
sacrificium, vt apud Virg. libr. 5. Aneid.
ibi. Dii quibus imperium pelagi, &c. &
libr. 9. dum agitur de Ascani voto. voue-
bant, & ver. sacrum, vt apud Linium, lib.
22. & Plutarch. in Fanio, Strabonem in
5. Dionysium Halicarnass. in 1. id est, o-
mnia que proximo vere nascerentur ani-
malia, vt scribit Sextus Pompeius, & Ser-
uius in 7. Aneid. Virgil.

d Vt in l. seruos, 35. de liberali causa P. serui
ad custodiam templi legantur, & 1. Reg.
ca. 1. Anna sterilis vouit, si filium genuis-
set, eum seruiturum Deo. Offeritur, & vo-
uetur religioni filius impubes per patrem,
quamuis ille ubi peruenit ad annos dis-
cretionis, possit resistere, & professionem
de se factam ante improbare, c. cum simus,
14. de regularibus, libr. 3. tit. 31. ca. illud,
20. quest. 2. ca. si in aequaliter, 20. quest. 2.
Eo modo intelligenda quod dicitur, Mo-
nachum facere, vel propria professionem,
vel paternam oblationem, in cap. cum ve-
rum, de regul. cum simil. ibi notatis. Nec
omnino parergon erit annotasse, nonnullos
antiquitus seipos vitamque deuouisse ali-
quando solemniter pro salute, vt putabant
communi patrie, quemadmodum de Pu-
blio Decio legimus apud Linium, libr. 8.
qui contra Latinos pugnaturus se deuo-
uit solemniter diis manibus tellurique, &
de filio Decio. lib. 10. & de aliis, de quibus
in summa. Cicer. 2. de natur. nem autem
vero apud maiores tanta vis religionis
fuit, vt quidem Imperatores etiam seipos

pflos diis immortalibus capite velato, A
verbis certis, pro republica deuouerit.
Nec ignoramus eos, qui se cultui diuino
mancipant, & ad sacros ordines conscen-
dunt, se ipsos deuouere per tria vota, casti-
tatis, paupertatis, & obedientia. Possunt, &
alia res voueri Deo, sed eo obseruato, ut
qua uouentur, sint uouentis, cap. 6. una so-
la, 33. questio. 5.

c Inter actionū vota possumus per dicta an-
numerare votum castitatis, paupertatis,
obedientia, ut in c. veniens, 5. Qui cleric.
vel uouentes, & c. lib. 4. tit. 6. eius generis
sunt peregrinationes, visitandi causa se-
pulcrum domini, c. 2. de voto, votum pro-
ficiendi Hierosolymam ad eam armis li-
berandam, in ca. non est voti, 9. ca. licet. 6.
ca. magia, 7. & sequentibus, eodem titulo,
de voto.

CAPVT IIII.

Qui uouere possint vel non.

Vouere quidam prohibentur, † vel ex
impedimento voluntatis, cuius non
sunt compotes ut furiosi, a minores impu-
beres: b quidam eo, quod in potestate al-
terius sunt, quibus præiudicium possent
facere uouendo. Quemadmodum coniu-
ges nō possunt altero inuito, cui debitum
reddere debent, castitatem uouere post
coniunctionem: c utroque consentiente,
possunt: d dummodo, si vir & vxor diuer-
tere pro sola religiosa vita inter se consen-
serint, nullatenus sine consensu Episcopi
faciant; ut ab eo singulariter in prouiso cō-
stituantur loco. e Caterum post consen-
sum legitimum matrimonii, etiam de præ-
senti, licitum est alteri ex coniugibus, & al-
tero repugnante eligere monasterium, si
copula non interuenerit: licitumq; est in-
uito remanenti in seculo alteri se coniu-
gere. f Hocq; fauor religionis facit. Quē-
admodum eodē fauore ratū habetur vo-
tum, quod maritus facit inuita vxore, pere-
grinationis ad subsidium terræ sanctæ, si ea
commonita non possit induci cōsentire. g

Vxoris porro votū quodcumque, si displi-
cuerit marito, sine eius consensu factū ra-
tum non est: si placuerit, contra. h At Epi-
scopus qui vinculo pastoralis sollicitudinis
est ligatus, sine consensu suæ Ecclesiæ vo-
tum peregrinationis emitte non debet: i
neque clericus sine Episcopi sui licentia, k
ut nec Monachus quippiā uouet sine Ab-
batis & superioris sui consensu, & si facerit
irritum sit votum. l Clericus tamen, sine
Episcopi sui licentia, religionem ingredi
potest. m Caterum nec seruis aut colonis
adscriptitiis, vel originariis, erit pmissum
religionis votum facere in præiudicium
dominorum, quibus mancipati fuerunt, n
ut neq; seruus castitatis vel clericatus vo-
tum emitte potest, nec ordinari sine do-
mini consensu, nisiq; ab eo manumissus. o
Neque filius familias uouere quippiā po-
test sine assensu patris, quod præiudicium
patri posset adferre. p

SCHOLIA.

- a Nisi postea sanamentis effecti, ratū habue-
rim furiosi, quod in furore uouerint. c. sic-
ut tenor 15. de regular. lib. 3. tit. 3. eo peris-
uet quod dicitur, in feruore passionis vo-
tum factum religionem ingrediendi, non
obligare, in can. Gonsaldus, 17. q. 1. Quo-
modo uero probandus sit furor docetur, in
c. 1. §. si uero, & ibi Gemina. de cler. agro-
ta. in Sexti. & in c. filii, de heret. in Sex. at-
que de modo probandi per testes, vel alio
modo furore, uide glossam. in l. cum si do-
rem. §. maritus. solut. matrimon. P. & ibi
Baldum Ang. & Ioan. ab Imola, & Bald.
in l. furiosum, qui testam. facere poss.
- b Explicatur, in c. 1. de regular. in Sex. lib. 3.
tit. 14. quia sunt infra annos discretionis, c.
significatum, 12. c. cum uirum, 2. c. cū su-
mus 14. de regularib. lib. 3. tit. 3. 1. anni
discretionis, qui ad uotum emittendum re-
ligionis, & matrimonii sunt in feminis
anni 12. in masculis quatuordecim nu-
merantur. ca. 1. & 22. q. 1. dict. cap. signi-
ficatum, de regulari. mulio minis obligant.

- vota in annis puerilibus facta, capit. 2. de voto. Ante enim predictam aetate, dicuntur carere iudicio vouentes, cap. infamis, tria, questio. 7. l. cum prator, §. nos autem, de iudic. P. Ex constitutionibus Gallie habitis super Comitibus Blesensium, articul. 28. professio religiosorum, & monialium prohibetur ante 16. annum completum, & ante annū approbationis transactum, atque si quando re ipsa ante predictū tempus fuerit facta professio, declarantur contractus, obligationes, & dispositiones ob eas professiones facta, nulla: vig. nihilominus post professionem persona ita professa, possint disponere de bonis suis libere, in quocunque libuerit, monasterio excepto, cui nihil possunt relinquere, neque directe, neque per indirectum. Addere licet, quod Gregorius, ait, in regeſto, lib. Epistolarum, episto. 48. ad Anthemium, & refert Gratianus, in can. quia autem, 20. quest. 1. & scribitur, in cap. quia in Insulis, de regula. quod in insulis, in quibus dura est congregatio monachorum, non sunt recipiendi vouentes, & profutentes, ante 18. annum.
- C** cap. 1. 2. 3. 4. 5. 6. & sequentibus de conuersio coniugatorum, lib. 3. tit. 32. ca. Agathosa, 27. quest. 2. can. quod Deo, 3. q. 5.
- D** Proxime iuribus citatis in litera precedente. capit. si vir, & uxor. 27. questio. 2. ex Synodo Eugenii Papa 2. in Synodo Roma, cap. 36. in cap. 1. de conuersio. coniugat. super enim auctoritate Episcopi debet fieri separatio, etiam quo ad thorum, maxime si perpetua sit. cap. multorum, 35. questio. 6. Glossa tamen in dicto, ca. si vir, notat, quod teneat conuersio coniugatorū, vel votum religionis eorundem inconsulto Episcopo facta, vt generaliter interpretatur consuetudo, vel in eo casu inquit, permissio habenda si velint construere monasterium, in quod se conuertant, quod sine licentia Episcopi fieri nō potest: can. nemo, de consecrat. dist. 1.
- E** Verba haec transcripta, ex capit. verum, 2. cū iunge, capit. ex publico, 7. de conuersio, coniuga. lib. 3. tit. 32. & de hac decisione, vide Sotum, lib. 4. sententiarum dist. 27. qu. 1. artic. 4. & de Turrecremata, ad ca. seriatim, 31. dist. vide, c. commissum, de sponsalib. Et in hoc casu dicunt vinculum illud matrimonii, cui non accessit copula, per ingressum religionis dissolui. vt in §. si vero constante matrimonio, de Episcop. & cleric. Proferuntur huius rei exempla, ex ca. scriptis. §. esse, 27. q. 2. cap. ex multa, 9. §. in tanta quoque, de voto, lib. 3. tit. 34.
- B** g h cap. 30. numerorum, ca. manifestum, 11. & 16. noluit, 32. q. 5.
- i** Nempe sine consensu capituli, c. magne, 8. de voto, cum simil. ibi notat, & argumentū a carnali matrimonio ad spirituale, quo coniungitur Ecclesie sua Episcopus, receptum in ca. sicut 7. quest. 1. saltem non poterit Episcopus abire sine licentia Papae, capit. inter corporalia, de translatione, Episcop.
- k** ca. non oportet, 1. de consecrat. dist. 5. cap. presentium, 7. quest. 1. cap. admonet, de renuntiatione.
- l** cap. 2. Monacho. 20. quest. 4. etiam si, vt at, ibi glossa, Monachus fecisset votū priusquam ingrederetur monasteriū, argum. cap. noluit, 33. qu. 3. & intelligas inquit in voto abstinentiae, per quod alii scandalizantur. Hugo autem dixit frangendum esse, itaque dotum, si Abbas voluerit, & scandalum aliorum Monachorum pertineat, non etiam, si de rebus Monacho licitis fiat. Sed neque Monacho licet se transferre in aliud monasterium sine voluntate, aut permissione Abbatis, cap. 3. Monachum, 20. q. 4. cap. statuumus 19. qu. 3. cap. qualiter, 7. q. 1. c. Ioannes, 5. de regular. Cum generaliter Monachi velle, aut nolle proprium non habeant, c. quorundam, c. si religiosus, de electio. in Sext. Sed pendenti a consensu praelati sui, cum quo dicuntur aliquid posse probant tamen, vt Monachus possit ad aetliorem regulam transire, petita licentia, quamuis non obtenta, a suo praelato, ca. licet,

licet. 8. de regularib. sunt tamen quedam A. religiones, in quibus & privilegium, ne professi in arctiorem transeant.

m c. 2. dua sunt inquit leges, 19. q. 2.

n ca. 12. generalis etiam, 54. dist. l. 2. §. 1. de poll. P. libr. 50. P. tit. 12. facit. l. colonos, 19. de agric. & censib. lib. 11. C. ii. 47. Adscriptiui coloni vel praescriptione si per 30. annos fuerint in solo, l. agricolarum, 18. & l. cum satis, 23. eod. tit. de agricol. & cens. aut ex duplici confessione de ea re bis fa. B. Etia. l. cum scimus, 22. eod. tit. ul. Originarii sunt ex adscriptiui nati. l. diffimus, 13. eod. tit. Et quamuis qui huiusmodi sunt conditionis, vere liberi sint, tamen ex qualitate videntur parum differre a seruis. l. ve duntius, 21. & l. si. eod. tit. Glebaque additi, consentur pars terra, a qua nec discedere possint. l. quemadmodum, 7. & l. colonos nunquam, 15. eod. tit. de agricol. & cens. lib. 11. C.

o capit. 1. & 2. de seruis ordinandis. libr. 1. tit. 18.

P cap. 9. si quis praeventus §. tribus, 22. q. 4. l. 2. de pollicita in P. Moyses, in capit. 30. Numerorum. vers. 4. 5. 6. aut patrem irritum facere posse votum filia puella, si atum vbi reuerit, alioquin si expresse non renouauerit, consensisse videri, nec renouare posse. Concludunt tamen Interpretes, votum fieri posse religionis a filio familias sine D. consensu patris, quia in spiritalibus potest as patria non consideratur. l. fin. de iudic. in Sex. Et facit. c. 14. D. Luca, si quis venit ad me & non odit, & c. Adhibenda tamen est sacrosanctorum conciliorum distinctio, ut si ante pubertatis annos filius, vel filia voluerit profiteri religionem, possit pater intercedere & prohibere, post eam vero etatem, non possit. ca. 1. 2. 3. §. hac auctoritate, 20. q. 2. c. 2. de regular. & in concilio 10. Toletano. c. 6. Triburense, ca. 24. Id ipsum dicendum in tutoribus & curatore. in c. 2. puella, 40. q. 2. Rursum, & interpretes distinguunt in filio maiore pubere, num obsequia filiorum volentiu profi-

teri religionem ita necessaria sint parentibus, ut illis carere non possint, aut sine ipsis nequeant vivere, ut tunc non possint ingredi religionem dimisso patre, propter honorem parentum a Deo iniunctum filiis. Exod. c. 20. qui honor & in subministratione temporalium consistit, dicit Matth. c. 15. quo loci reprehendit Christus hypocritas Pharisaos, quod auerterent filios ab auxilio paterno, praetextu religionis, atque in Concilio Gangrensi, qui hoc factum in praudicium parentum probant, anathemate damnantur. ca. 1. si qui sunt 30. dist. vide D. Thomam in 3. quodlibetico. q. 6.

CAP. V.

De forma vouendi, expresse & tacite in religionis professione.

Votum obligatorium & legitimum, sponte, a & cum deliberatione seu promissione firmata, eoq; animo, ut obliget, fieri debet. b Quare in voto religionis aut castitatis etas legitima requiritur, c & probatio praecedens professionem, d item professio ipsa expresse vel tacita. e Expresse fit ab eo, qui potest vouere, f & qui potest regulam professae incorporare, vel de licentia eius, g vouendo se expresse profiteri certam regulam, cuius monasterium legibus regitur, & cum susceptione habitus promittere seruaturum se paupertatem, castitatem, & obedientiam, h voto emisso, admissio & acceptatio ab eo, qui potest, ut ab abbate, i monachum enim non facit sumptio habitus, sed emisso voti, professio & acceptatio. k Tacita professio facta etiam infra probationis annum, per susceptionem habitus, qui profitentibus tantum datur, non illi quidem religioni, cuius habitus est susceptus specialiter, sed generaliter religioni alicui, recipientem obligat, si aetatis apta, sciens ac voluntarius, l ac tri-duo perseveret. m Sic si post lapsum anni probationis quis gerat habitum distinctum a nouitiorum habitu, qui professis dari solet, sciens, nec villo metu coactus, tacite

cenfetur profellus. *n* Idipsum, fi post annum probationis gerat nō coactus habitum non distinctum inter nouitios & profellios, o aut se immisceat actibus, qui non solent fieri, nisi per profellios & profellias. *p* Solemnizatur & professio castitatis & voti Ecclesiastici, per susceptionem ipsam sacrorum ordinum, quibus annexæ professiones *q* votorū solemnium, formula communis, ut Deo fiat & in Ecclesia publice. *r*

S C H O L I A.

a *P*t in ca. 16. viduas, 27. qua. 1. Quocirca tunc dum sit, vacua mens esse debet a perturbationibus, qua non habent animum spontaneum, can. Gonsaldus, 17. q. 2.

b ca. 8. viduas, 27. qu. 1. nam sola dispositio, quod quis velit aliquid vouere deliberationem quidem habet, sed non obligationem, ut omnino ideo non liceat ab voto recedere sine peccato mortali, in can. qui bona 17. q. 1. Idipsum de perseverante in proposito simplicis deliberationis dicitur, cuius transgressio habet peccatum veniale non mortale. c. literaturam, de voto, nisi sequatur promissio animo obligandi facta, qua firmet & veluti ad effectum perducatur, propositum. d. c. qui bona, 7. q. 1. & c. consulti, de regularibus. Panorm. ad d. c. literaturam, facit l. obligationum substantia. de act. & obliga. Pandect.

c c. significatum, 4. c. cum virum. 12. & ca. cum simus, 14. ca. 1. de regul. & transi. ad relig.

d Ex regula S. Benedicti. & S. Gregor. Papa, ante professionem religionis, annus unus precedens exigitur in clericis probationis. d. c. Gonsaldus. 7. q. 2. alicubi biennium in laicis, qui se offerunt, ut pendente hoc spatio temporis vita moresque solcite observentur aut comprobentur. Et ne quis eorum sit contentus eo quod voluit, aut ratum non habeat quod elegit. c. 6. monasteriis, 9. q. 3. in incognitis etiam qui religionem ingredi desiderant, requiritur triennium ex decretis Bonifacii, in c. fin. 9. q. 2. quod

A & habetur in capitularibus Carol Magni, lib. 5. c. 227. & in Nouell. 5. c. 2. apud Iulianum antecessorem Nouella constitutione 123. c. 52. explicatur in ca. ad apostolicam 16. de regularibus. Probationis tempus constitutum non solum in fauorem conuersi, sed etiam in fauorem monasterii, ut & ille experiatum monasterium & regula onera ferre possit, & monasterium videat, num mores illius conuenientes sint regula.

B Si tamen inquit, ante tempus regulariter probationi presinitum, is qui conuerti desiderat, habitum recipiat, & professionem emittat, abbae per se, vel per alium professionem recipiente, & eo habitum recipiente, uterq; & conuersus profellus & monasterium, videtur tempore in sui fauore introducto renuntiare, quare sequitur obligatio ad regularem observantiam post professionem ita emissam, & receptam, quia multa fieri prohibentur, qua facta tamen tenent. l. patre furioso, de his, qui sunt sui vel alieni iur. P. ca. 1. & 2. de matrimonio contra interdictum eccles. contra d. cap. cum iam dudum, de preben.

e c. 3. de regularibus lib. 3. Sext. tit. 4.

f lex semper de idoneis intelligi debet. l. ut gradatim, de minoribus & honoribus.

D Innocent. & Pan. in cap. porrectum, de regularibus. Aliquando tamen receptio professionis ad abbatem solum vel abbatissam pertinet, ex privilegio. Aliquando ad eodem cum consensu existentium in monasterio, vel capituli, iuxta c. fi. de regularibus in Sex. c. consuluit, qui clerici, vel vouentes, datur & in emissionem voti, vestitus professorum, ut velamen professorum monialibus, vel per episcopum, vel per alium ministrum idoneum, ut in c. 1. 27. qua. 1. ca. vidua 20. q. 1.

h capit. cum ad monasterium, de statu monachorum.

i ca. porrectum, 11. de regularibus.

k d. c. porrectum, & c. ex parte, de reg. c. consuluit, & c. insinuante, qui clerici, vel vouentes, atq; expresse, ut oportet emissam professionem,

fessio, etiam si expresse non fuerit mutatus **A**
 habitus secularis, obligat. c. constitutionem,
 de reg. in Sex. neg. etiam simulatio voti, si
 causa sit honesta & professio fiat, excusat
 profitemem quominus dicatur vere pro-
 fessus: contra, si causa sit inhonesta. cap. 6.
 quod interrogasti, 7. dist. c. 2. viduas a pro-
 posito, 27. q. 1. c. vidua, 4. de reg.
l c. constitutionem, de reg. in Sex. dist. c. vi-
 dua, 4. eod. tit. apud Gregorium. contra, si
 per vim aut metum fiat professio. in 6. per. **B**
 latum, de his que vi metusue causae sunt.
m dist. c. constitutionem, 3. in fin. de regul. in
 Sex. c. ad nostram, 8. eo. tit. apud Gregor.
n c. 1. §. qui vero, & §. si. de reg. in Sex. vide
 & dist. c. ad nostram.
o cap. ex parte tua, 22. de regul. c. consuluit,
 qui clericus. vel uolentes, ca. vidua, 27. dist.
 cap. vidua quidem, 34. 27. q. 1. ca. quem
 progenitores, 20. q. 1.
p ca. vidua 4. de regularib. can. quod inter- **C**
 rogasti, 17. dist. dist. can. quem progenito-
 res, 20. q. 1.
q ca. Diaconi, 28. dist.
r ut in cap. uxoratus, de conuersio. coniuga-
 tor. libr. 3. titul. 12. can. 1. 27. q. 1. idem
 si fiat in alio loco professionibus faciendis
 destinato, ut in capit. 35. viduitatis 27.
 quest. 1. apud Romanos Ethnicos solemnia
 vota a magistratibus & populo, praecunte **D**
 pontifico maximo nuncupabantur, & susci-
 piabantur, ut liquet ex Liniio, libr. 30.
 40. & 42. Innuuit Valerius Maximus, lib.
 8. capit. 13. in Motello. Et non tantum in
 solemnibus votis aliquem praesse, annota-
 tum est de scripto recitato voto concepto,
 sed etiam ultra vota nuncupantibus adhi-
 biti & appositi fuerunt custodes & obser-
 uatores, qui attenderent, ne qui praesaba-
 tur verba, in aliquo erraret, ut scribit Pli-
 nius, libr. 38. capit. 2. Erat & idem vo-
 uentium, qui & precantium habuunt, vo-
 taque sublati in caelum manibus & con-
 cipiebantur & suscipiebantur, ut est apud
 Liniium, libr. 10. & libr. 50. Sic legimus
 apud Plutarchum in Mario, Marius

& Catullum uolentes, πένες τ' ἐπαρὸν ἀ-
 ράγειν τὰς χεῖρας.

CAPVT. VI.

Pro quibus vota facta.

Vota pro his demum rebus fiunt, pro
 quibus Dei auxilium imploratur, pro
 corporis animaeque salute. **a** Ob pietatem,
 auxiliumque Christianorum, ut peregrina-
 tiones ad sanctū Christi sepulchrum, **b**
 vel ad limina sanctorum Apostolorū Petri
 & Pauli, & pro aliis, quae a Deo cupimus
 dari, **c** & alibi.

SCHOLIA.

a cap. porrectum, 13. & cap. sicut nobis, 17.
 de regularibus. c. 3. de voto. Apud Ethni-
 cos etiam saepe pro agrotorum salute susci-
 piabantur, ut apud Suetonium Tranquil-
 lum in Claudio, cap. 45. & Romani aequi-
 tes uenerunt & pro valetudine Augusta
 equestri fortuna, apud Cornelium Tacitum,
 libr. 12. tale votum apud Liniium,
 libr. 9. atque apud alios licet videre vota
 publica & priuata pro salute alicuius, unde
 Propertius, lib. 2. Elegia. 7.

Haec mihi vota tuam propter susce-
 pta salutem, &c.

b ut c. 2. de voto.

c ut in cano. 13. si quis Romipetas, 24. qu. 5.
 uouit Iacob, pro prospero itinere. Genes. 28.
 vers. 20. quod & hunc morem etiam ha-
 buisse ob numinis uenerationem non est
 valde difficile cognoscere, ut apud Suetonium
 Tranquillum in Caligula. c. 14. ubi,
 cum deinde paucos post dies in proxi-
 mas Campaniae traiecisset, vota pro re-
 ditu suscepta sunt. Et apud Plautum in
 Amphitruon. actu. 3. scena 2.

Iube uero uasa pura adornari mihi
 Ut quae apud legionem vota uoui, si
 domum

Redissem saluus, ea ego absoluam
 omnia,

Et apud Ouid. lib. 2. amorum. Eleg. 21.

— Pro reditu uictima vota cadet.

ficbant & vota a Senatu a priuatisque, ob A
meū belli imminentis, ut apud Onidium
6. Fastorum. Ibi, mens quoque numen
habet, &c. proque aliis, quā ne tadio sim
omitto, cum iam multa hac de re collegerit
Barnabas Brissonius, libr. 1. de formulis
& solemnibus populi Romani verbis, &
ibi de voti conceptione, & formulis anti-
quis vouendi.

CAPVT VII.

Effectus voti emissi.

Liberum est unicuique ante votum non
vouere, at voto emissio non licet sine
dissidio salutis resilire, a imo & ad solu-
tionem voti quis compelli potest, b nisi aut
sit impossibilis eius solutio, c vel conditio
deficiat apposita, d vel malū turpe votum
sit, quod & dissoluendum est, etiam im-
posita penitentia, e vel si impediatur a su-
periore, vt a patre, domino, cōiuge vel ab
aliis habentibus ius retractandi, vel si inu-
tilis vouens reddatur ad votam rem im-
plendam. f Quibus casibus non sunt voti
transgressores, qui non implent: quemad-
modum nec is, qui auctoritate sedis Apo-
stolicae distulit adimplere. g Nam & is po-
test in voto dispensare, & cōmutationem
facere, consideratis causis & qualitatibus
personarum, h quidque liceat secundum
æquitatem, quid deceat secundum hone-
statem, & quid expediat secundum utilita-
tem, vt neque voti fracti reus est, qui tem-
porale deuotum obsequiū in perpetuam
noscitur religionis obseruantia commu-
tare, quive votum potest per alium imple-
re & implet. k

SCHOLIA.

a c. licet, 6. & c. magna, de voto. c. 1. 2. 3. 4. E
& 5. 17. qu. 1. Vota vouete & reddite.
Psalm. 70. dist. c. magna, §. & quidem de
vot. c. quod Deo, 3. q. 5. melius est enim
non vouere, quam votum nō implere,
c. scimus, 12. q. 1. Et votū velle retractare

damnabile est, can. vouentibus & seq. 13.
dist. vt neque liceat causa conuertendi a-
liquem ad fidem, infringere votum casti-
tatis. ca. non solū, 3. 2. q. 2. Antiqui eos, qui
vota fecerant reos voti, eorumque compo-
tes factos, quoad promissa soluisent, da-
mnatos voti appellabant, vt ait Macrob.
libr. 1. Saturnalio. cap. 3. Solutio voti pra-
supponit debitum ex obligatione, vt idem
Macrob. ait. libr. 1. c. 1. Saturnal. & l. 2. de
pollicitat. lib. 50. P. tit. 12. vbi & ex voto
eripi obligationem personalem, non autem
rem votam ideo obligatam esse dicitur.

b c. ex parte, 17. de censib. lib. 3. tit. 39.
c vide D. Thomam 2. 2. q. 88. art. 2. Sem-
per enim in omni promissione intelligitur,
si Deus voluerit, & si potero implere, ca.
beatus, 22. q. 2. c. quemadmodū, de iure-
iuran. facit & regula iuris impossibilium,
& si per vouentem nō stet, quominus im-
pleatur, sed per alium.

d ca. non solum, 2. qua. 8. idem si causa voti
cesset. c. magna deuotionis. §. si. de voto.

e Tolerabilius est stulta promissionis vota
reuocare, quam per inutilium promissorum
custodiam exhorrendam criminum im-
plere mensuram. ca. 1. & fin. 21. qua. 4. ex
concilio Toletano, 8. c. 2. & ca. peierabilis,
15. eadē 22. q. 4. in malis promissis rescin-
de fidem, in turpi voto muta decretū, quod
incaute voluisti nefacias, impia enim est
solutio, qua scelere adimpletur, c. in malis,
5. 22. q. 4. nec propterea fides violari dice-
tur, si ideo non seruetur, vt ad bonum re-
deatur. ca. mulier, 21. & ca. non est obser-
uandum, 13. & ca. si ad peccatum, 22. q. 4.

f cap. quod super, 8. & c. ex multa, §. 2. & si
de voto.

g c. non est voti §. de voto. vide D. Thomā,
2. 2. q. 88. ar. 12. c. 1. & 2. de voto. Com-
mutatio tamē voti proficiscendi pro substi-
tuo Christianorum in terrā sanctā, ab alio,
quā a summo Pontifice cōmutari nō potest.
c. ex multa. de voto, Addūt alii votū visi-
tandi limina sanctorum Apostolorum, Pe-
tri & Pauli, sancti Iacobi, ingrediēdū reli-
gionem,

CAPVT I.

1 Continuatio.

2 Et finitio transactionis.

gionem, quorum dispensationem pertinere **A**

ad summum pontificem tradit Angelus
Clauasius in summa in verbo voluntas. nu.
6. explicat tamen uademum peregrinatio-
nis Hierosolymitanae votum intelligi di-
spensandum a summo pontifice. si pro sub-
sidio Christianorum quis uouisset, contra
si pro deuotione tantum, quo casu posse cum
uouente a suo pontifice seu episcopo dispen-
sari, uel commutationem voti fieri, iuxta
sententiam Panormii. ad dist. c. ex multa. **B**

Et citatur pro eo illud, c. c. quod super
his, eo. tit. 7. p. tamen Angelus ait, ex con-
suetudine etiam ex illo casu adiri summum
pontificem, si tamen episcopus dispensaret
sic credere ualere dispensationem, iuxta
sententiam Panormitani.

h. dist. c. magna, 7. §. qui dem tria, de vo-
to c. aliud, 11. q. 1. c. deniq; in fine, 4. dist.
i. c. scriptura, 4. de voto. interpretatur & hoc
D. Thomas, 2. 2. q. 88. art. 1. 2. ad primum **C**
argument. & lib. 4. sententia. dist. 39. q. 1.
art. 4. in corpore articuli, nec peccat, qui in
melius aut maius votum commutat, uel
in aequo Deo gratum, ca. peruenit in 2. de
iure iuran. glossa est uidentia ad cap. cum
ad monasterium, 6. de statu monach. lib.
3. tit. 3. §.

k. ut in c. licet, 6. de voto, ubi glossa ad ver-
bum commiserit, ait, quod aliquis potest
pro alio ieiunare, & votum pro alio adim-
plere, quia in illo c. licet, mortuus soluit vo-
tum suum per superstitem heredem cui in-
iunxit implementum. facit & ca. anima
defunctorum, 13. q. 2. facit can. si aliquis
fuerit 36. q. 6. porro defunctorum vota,
quando heredes teneantur adimplere, vi-
dendum apud Hostiensem in summa de
voto, §. & uirum.

DE TRANSACTIONIBVS. **E**

N I B V S.

A T I T. III.

a Exstat tit. de transactionibus lib. 1. decretalium
tit. 36. lib. 2. P. tit. 15. lib. 2. C. tit. 4.

A Ffnis pactis transactio est, a uerum ¹
potius ad pactum dissoluens quam
contrahens obligationem, referenda erit,
^b quae ratione & aliis, a pactis distinguitur.

Transactio quippe est conuentio ^c de
re dubia, & lite incerta, ^d non gratuito
facta. ^e

S C H O L I A.

a Dicitur & pactum transactionis in l. si de
certa, 3. 1. de transactio. C. agitur de tran-
sactionibus libro 5. decretalium, tit. 36.
lib. 2. ff. tit. 15. lib. 2. C. tit. 4. & lib. 11. E-
cloga Basilicorum, & di. ad u. Et apud
Constantinum Harmenopolum lib. 1. Pe-
rioches tit. 10. apud nos, lib. 28. Syntagma
iur. uniuers. c. 2. & 3. ubi plene uidebis plu-
ra, quae iuri Pontificio non potuerunt con-
iungi.

b Nam Baldus ad rubricam de transactio.
C. nu. 10. & 11. & alii quidam existimant,
potius transactionem ad distractum quam
ad contractum pertinere, unde di. ad u. & q.
est transigere, & controuersiam dirimere
& dissoluere, sic Cicero pro Roscio, qui pro
Roscio transigit satisfiat, nihil neminem post-
ea eorum petiturum; & generaliter ita
transigere est, finem alicui negotio impone-
re uel componere negotium, l. ut sunt in
iudicio, 30. de verb. signifi. & iure pontificio
saepes transactio dicitur compositio. ut in ca.
2. & fin. de transact.

c c. ex multiplici, 3. de Decimis. lib. 3. tit. 10.
l. cum mota, 6. C. de transactio. l. 1. §. con-
uentionis, de Pact. P. quia hinc inde pra-
stita fides firmatur. c. constitutus, 4. de tran-
sact. fit consensu transactio. l. interpositas,
13. C. de transact. & ex libero arbitrio l.
si quis maior, 41. eo. tit.

d l. 1. de transact. P. causa dubia & lites de-
ciduntur transactione l. causas uel lites, 16.
de transact. C. & alia controuersia, 14. eo.